

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-as PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:

Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— . negyedévre 4.50 .

Felelős szerkesztő:
MÓRICZ PÁL.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Piacz-utca 40. szám. — Telefon 412.

Magyar politikai válság.

(A képviselőház alelnöke a királynál. — Bánffy szegedi beszámolója. — Mikor utazik el a király?)

Budapest, május 10.

A királyt az ünnep se gátolta abban, hogy a megkezdett kihallgatásokat folytassa. A budai várban vasárnap is zajos élet volt s fogat-fogat után hajtatott a királyi palotába, ahol az audienciára meghívott képviselőházi alelnökökön kívül — többek között Aehrenthal külügyminiszter és Lukács László is megjelent. A volt pénzügyminiszternek a kabinetirodában akadt végeznivalója.

Rakovszky és Náway kihallgatása.

A király vasárnap délelőtt a képviselőház alelnökeit, Rakovszky István és Náway Lajos titkos tanácsosokat fogadta, hogy kikérje véleményüket a válságról és a kibontakozás módjairól. Elsőként Rakovszky István járult a felség elé. Háromnegyed tizenegykor érkezett kocsijával a királyi várpalotába. A király pontban tizenegy órákor fogadta. A kihallgatás háromnegyed óra hosszat tartott. — A hírlapíróknak, akik visszatértek kihallgatása iránt érdeklődtek, megtagadott minden felvilágosítást.

— Sajnálom, — mondta, — hogy nem állhatok rendelkezésükre az uraknak, de önök is természetesnek fogják találni, hogy királyi audienciámról nem nyilatkozom.

A várból Rakovszky a Nemzeti Kaszinóba hajtatott, délután pedig elutazott a fővárosból.

Rakovszky kihallgatása még tartott, ami-

kor Náway Lajos megérkezett a várpalotába. Félóra hosszat kellett várakoznia a király előszobájában. Kihallgatása pontban tizenkét órákor kezdődött s negyven percig tartott. — Audienciája után munkatársunk felkereste lakásán Náway Lajost, aki a kérdezősködéésre így felelt:

— Kihallgatásom körülbelül negyven percig tartott. Ő felsége rendkívül kegyesen fogadott s kifejezte azon való örömét, hogy szerencsésen átestem egy súlyos operáción s hogy jó egészségben lát. A kihallgatás részleteiről ez idő szerint nem nyilatkozhatom, mert az a véleményem, hogy nyilatkozatommal nem tennék jó szolgálatot az ügynek, amelynek érdekében munkálkodunk. Minden törekvéssel igyekeztem arra, hogy kötelességemnek teljes mértékben megfeleljek.

Munkatársunknak arra a kérdésére, van-e remény a válság gyors megoldására, így felelt Náway:

— Azt hiszem, hogy már csak rövid ideig tart a válság.

Aztán hozzátette.

— Ő felsége a kihallgatás egész ideje alatt meglepően derűs hangulatban volt.

— Nemcsak erre alapítja nagyméltóságod előbbi feltevését? — kérdezte munkatársunk.

— Nem, — volt a válasz — de erre is.

A politikai viharok hullámvonalai ma különben egész a löversenyterig eljutottak, ahol majdnem az összes szereplő államférfiak megjelentek. Ott volt Wekerle Sándor miniszterelnök, aki feltűnő hosszú időig tárgyalt József kir. herceggel s részletesen referált neki a helyzetről, miközben gróf Apponyi Albert Aehrenthal külügyminiszterrel tanácskozott. A kir. herceg később Náway képviselőházi alelnököt szól-

litotta meg, aki már audienciája eredményeit közölte a kir. herceggel. Gróf Andrassy Gyula is megjelent a versenyterén s többekkel konferált a helyzetre vonatkozólag.

Bánffy Dezső Szegeden.

Bánffy Dezső báró, Szeged város I. kerületének képviselője, tegnap délelőtt tartotta beszámoló beszédét a Tisza-szálló nagytermében. Bánffyt mintegy ötven párthive kísérte le Szegedre, köztük Eötvös Károly és Dániel László orsz. képviselők, Degenfeld József gróf Lászlóváry Gyula és Vass Armin gróf főrendiházi tagok, Fáy Béla cs. és kir. kamarás, az újpárt elnöke, Sebestyén József dr., Lipcsey Ádám stb. A kísérethez csatlakozott Czegléden a szabolcsmegyei újpárt küldöttsége, Pongrácz Jenő báró vezetése alatt.

Bánffy báró beszámoló beszédében hevesen támadta a koalíciót és a kormányt. A kormánynak összes eddigi ténykedését lekritizálta és a szarak között kijelentette, hogy mindent jobban csinált volna ő meg. Ez mindenesetre az utóajánlat színezetével bir Bécsnek adresszávalva, azt azonban szívesen regisztráljuk, hogy önálló magyar bank hívének vallotta magát.

Bánffy egyébként politikájára nézve a következőket mondotta:

Politikámat illetőleg változásról szó nem lehet; azon program, mely mellett önök megtisztelő bizalma folytán 1904. év május óta képviselőjük lehetek, nem változott; ma is hirdetem, hogy a közjogi harcok és jelszavak félretételével kell a meglevő alapon, egységes magyar nemzeti állam kiépítésének útjain, haladni, megtalálva azon módokat, melyek a nemzetet királyával nem hozzák ellentétbe és melyek alkalmasak arra, hogy a Közép-Duna mentén európai egyensúly szempontjából is szükséges nagyhatalom keretén belül kiépítsük a magyar nemzeti államot, a maga egységes magyar nemzeti jellegével, mint megingathatat-

A szép káplár . . .

Irta: Móricz Pál.

I.

Alexander Laki, káplár a 6-ik századtól, azon pompás katonák közé tartozott, akiket még az ujonckori tornyos sapka, szegekkel kivert bakancs, foltos ruházat sem torzított maskarává. Férfiu dőltségével még ebben amadár-ijesztő gunyában is kivált a többi esetlen ujoncz közül. Midőn pedig káplár lett és tábornok vizsgálta a garnizont, rendszeren Laki káplárt parancsolták a szolgálatára. Ezek az öreg főtisztek még becsülik a daliás katonanyagot. Fialat kadétkorukra emlékezteti őket.

— A szép káplár! — az ezredben neveztek el így Lakit, aki birtokos családból származott és miután a kadétiskolából kicsapták, özvegy édesanyjánál gazdálkodott. Ezen urfi életből sorozták be katonának és mivel erővel, egészséggel bírta, beletörődött az elmellőzhetően állapotba s ha a szolgálat engedte, feljárógatott az ezred állomáshelyén lakozó rokonaihoz. Mádiné volt az egyik rokona. Gazdag, fiatal, szép özvegy asszony, akinek a kegyét szívesen kereste Stark kapitány is. Amolyan „harapófogónak“ minősített rideg katona, ki a szobapadlón talált szalmaszál miatt megremegtette a századot és kegyetlen szavával képes volt magrikatni a legdurvább parasztkák is . . .

Ugyanezen Stark kapitány volt a 6-ik század parancsnoka. És a kapitánynak már az sem volt inye szerint, hogy az előtte semmiemberrel (akiből voltaképpen ő teremtett valamit: altiszte!) a kedves uriháznál olykor találkozott. De még inkább ingerelte, midőn látta, hogy Mádiné milyen rokonilag, meghitten érintkezik vele. Egy olyan emberrel, kinek még a nevét sem szükséges észben tartani. Elég a fegyverszámát tudni. Hisz a fényesen karikázó puskacsövében is akad egy porszemecske. A kegyelvasak tövében is rejtőzködhetik rozsdafolt . . . Ilyenképpen káplár Lakit is könnyen rudvégre fogta Stark kapitány és ugyancsak ránehezedett a káplárra.

— Káplár Laki! Maga nem kisasszony. Maga ne nagyságos uraskodjék itt. Még gigerli cipő kell neki, bent a kaszányában, kint a gyakorlótéren egyre sürűbben hangoztatta a kifogást, majd következtek a büntetések is. Különösen akkor támadt fel a Stark kapitány vak dühe, midőn Mádinéval is szakításra került a sor. A Stark kapitány szava rekedtebben, érdesebben hangzott az esős időben megereszkedett dobbórnél.

— Jól van! Isten áldja szép asszony . . . Soha nem felejttem ezt! Ugyanis elkövetkezett az az idő, hogy az egyik délután Stark kapitány elsőbb szerelemről beszélt Mádinének. Aczélszürke szemé vágytól lobogott . . . Szeretem! Legyen a feleségem! Katonás rövidséggel kérdezte az asszonyt.

Mádiné kaczerán csapta össze legyezőjét. Nyár volt. Virágillatok lengedeztek az öreg díófa körül.

— Kapitány uram, az Istenér! Hova gondol? Stark kapitány közelebb hajolt az asszonyhoz.

— Elég fiatalnak érzem magamat.

— Kapitány uram! Talán még én sem vagyok olyan rettenetes öreg anyó?

Stark kapitány nem engedte tréfára váltani a beszélgetést.

— Vagyonom is van. Pár év múltán örnagy leszek.

Nyár volt. A lugasra halavány fósák bokrétája borult. Barna szemét közömbösen emelte fel az asszony.

— De kérem, kapitány ur! Honnét gondolja, hogy engemet ennyire érdekel a kegyed ranglisztája?

Stark kapitány ütődötten tekintett Mádinéra.

— Kérem, hogy értem ezt?

Miközben egy rózsza bimbóját tépdeste, Mádiné is elkomolyodott.

— Mi joggal vallat engem a kapitány ur?

— Mert szeretem.

— Hisz én meg mást is szerethetek.

Stark Nepomuk János kapitánynak szívébe nyilalt valami s magafeledtében otromba szó tört fel ajkáról.

— Talán már üdvözölhetem is? . . . Pedig még soká szabadul az a szerencsés káplár.

lan bátyját a dinasztia trónjának, hosszú jövő századok viharai között is.

Demokratikus szellemre és alakulásra van szükség, liberális irányzattal. Nem szabad, hogy egy osztály, vagy érdekcsoport fegyverrel segítse az egyest sulyra és érvényesülésre, minden saját egyéni érdeme nélkül. Az általános választójog behozatala mellett egy ilyen egészséges, demokratikus, liberális alapelveken nyugvó pártalakulásra van szükség, ha azt akarjuk, hogy az a csőd, mit a koalíció magára idézett, a nemzetet is magával ne ragadja.

Én vagyok és maradok, aki voltam, azokkal a nézetekkel és törekvésekkel, melyeket önök előtt először kifejtettem 1904-ben, midőn bizalmukkal megtisztelték, szerencsés voltam. Ha önök is a változott idők dacára nézeteiknél megmaradtak és bizalmukkal továbbra is megtisztelnak, úgy azt hálás köszönettel veszem tudomásul.

Éljenzés fogadta Bánffy beszédét, amely után Eötvös Károly emelt szót. Kifogyhatatlan humorával gyakran nagy derűtséget keltett. A vajda hevesen támadta a koalíciót. Minden bajnak okát abban látja, hogy nincs ellenzék. Őt is megéjlenézték. Hihető azonban, hogy az éljenzés inkább csak az ő jóízű humorának, vicceinek szólt, mint politikájának.

A király elutazása.

A király a végleges elhatározása szerint, nem a hó 11-én, kedden, hanem mint a Politikai Értesítő jelenti, szerdán, 12-én, délután 2 órakor indul el a nyugati pályaudvarról teljes kíséretével és 6 órakor este érkezik meg Bécsbe. A külön udvari vonatot Budapestről Marcehgyig, az osztrák határig. Ludwigh Gyula főrendiházi tag, a Máv. igazgatóságának elnöke, Kolányi Zsigmond udvari tanácsos, a Máv. forgalmi főosztály igazgatója, Décsy Lajos balpárti üzletvezető, Lendvay Márk főfelügyelő, Steiskal József főfelügyelő, valamint Winkler József felügyelő kísérik. A külön udvari vonatot, amely 6 udvari szalonkocsiból fog összeállítva lenni, valamint Ludwigh Gyula, a Máv. elnökének termes kocsijából, az osztrák határig Braun Ferenc, a nyugati pályaudvar fűtőház főnöke irányít. A király óhajának eleget téve, a nyugati pályaudvaron hivatalos fogadtatás nem lesz, csupán Fülepp Kálmán főpolgármester, valamint a rendőrség részéről Boda Dezső főkapitány jelenik meg. A rendőrség részéről azonkívül Pavlik Ferenc főfelügyelő lesz jelen a magyar királyi államvasutak részéről Daróczy Rezső felügyelő, a nyugati pályaudvar főnöke, valamint Haviar György és Messinger József helyettes állomásfőnökök jelennek meg.

Legújabb hírek a válságról.

Ma fél egy órakor a király Khuen-Hé-

Mádné iángba borult arcczal ugrott fel. — Kapitány ur, egy védtelen nőt sértegetni nem nagy dicsőség.

— Jól van no! Csak tréfáltam. Hehe! Isten vele, szép asszony . . . Peczkesen távozott a kapitány. Ezen időtől még ádázabban vetette magát a káplárra. Lakit gyanúsította az asszonyi szeszély miatt is . . . Végig ingerelte az alája rendelt katonát. Persze mindig fedezte magát a szabályzatokkal. De, így is végzetes hatalom ez. Tested-lelked pozdorjává tör. Akkor taszit gyalázatba, büntetésbe, midőn dicséretet vártál. Veszendő ember az olyan, kire így ránehezdedtek, Nem védi sem türelem, sem alázkodás. Hanem ha valóságban is volna gyilkos tekintet, nem élt volna sokáig Stark kapitány Mert amit a száj el nem mondhat, amit az ütésre ingerelt izmok meg nem cselekedhetnek, ak örjület hevitő dühét kifejezi a szem, midőn a katoná mellett feszítve „vigyázz”-ban mereszkeedik parancsnoka előtt . . . Laki káplár szeméből is cikázva lángolt a halálos harag delejes áramlata. Talán a durva Stark kapitány is sejdítette, hogy ettől a vérig hajszolt embertől félnie kell? Vagy úgy lehet éppen arra törekedett a kapitány, tehetetlen dühében, hátha megfelejtkezik ez az ember? Szilaj kezét fel emeli? . . . Ekkor, no majd akkor! . . . Stark kapitány ösmerte a katonatörvények büntető cikkeit. Halálmadár tollával írták ennek a törvénynek minden betűjét.

dervyrt fogadta külön kihallgatáson. Az audien-
cia 40 percig tartott. Utána Khuen-Hédervary
Aehrenthallal és Wekerlével tárgyalt. Fél ket-
tőkor Lukács Lászlót fogadta a király. Fél há-
romkor Hoitsy Pál ment audienciára. Kihall-
gatása 20 percig tartott. Fél három órakor
Tóth János államtitkárt fogadta a király. A po-
litikusok az audienciák lefolyásáról nem nyi-
latkoztak.

A függetlenségi pártkörben ma este csen-
des volt az élet. A képviselők Hoitsy Pál és
Tóth János köré csoportosultak, de a politiku-
sok nem nyilatkoztak.

A nemzetiségi pártkörben ma este az a
felfogás uralkodott, hogy a nemzetiségiek és a
balpártiak részéről is kellett volna a királynak
valakit fogadnia.

A politikai életben ma az a nézet ural-
kodott, hogy döntés aligha történhetett az eddigi
kihallgatások alatt.

Inog az új török trón is.

A törökországi események.

Feszültség a szultán és az
ifjú törökök közt.

— Távirati tudósítás. —

Konstantinápoly, május 10. A leg-
különbözőbb hírek vannak forgalomban.
Ugy híresztelik, hogy feszültség támadt
a szultán és az ifjú-török bizottság kö-
zött és hogy a szultán panaszkodott a
rákényszerített udvartartás miatt, mely-
nek tagjait a szultán a hozzá hűmara-
dottak soraiból akarta választani. Hirlik
továbbá, hogy Mahmud Seket pasának
interveniálni kellett ezen feszültség ellen,
miután a szultán bizonyos eshetőségek-
kel fenyegetett. Ennek következtében
publikálta volna Sefket pasa az ismert
közleményt, mely szerint a hadsereg
megszakitotta a viszonyt mindennemű
politikai tényezőkkel.

Mind e híresztelések nehezen ellenőriz-
hetők, de tulzottnak látszanak. Hogy a jelen
kibontakozási processzusban különböző áram-
latok, személyes intrikák és frikciók éreztetik a
kuliszák mögött hatásukat, az természetes. Ezt
azonban nem szabad tulbecsülni és ez nem
zavarhatja meg a helyzet sikeres megoldásába
vetett reményét.

Hirlik, hogy miután Egyiptom a tripoliszi
határra két zászlóaljot és egy úteget küldött
ki, a porta is csapaterősítést szándékozik kü-
ldeni Tripoliszba.

A helyzet Albániában.

Szaloniki, május 9. Dél-Albániában
a helyzet még erősen feszül. A legutóbb
jelentett két tiszt meggyilkolását más
ifjú-török tisztek elkergetése követte. A
hatóságok hivatali hatalma ugylátszik
elégtelen. Prevesából hadihajó csapatok-
kal Valona irányába indult.

Abdul Hamid jövedelme.

Konstantinápoly, május 10. A Ser-
veti funum jelenti, hogy Abdul Hamid,
kinek vagyonát lefoglalták, havi 1000
font állami nyugdíjat és nős fia 600—600
fontot fog kapni havonként.

Kardfelővezési ünnep.

Konstantinápoly, május 10. A mai kard-
felővezési szertartásból a hangulatnak az új
szultánra kedvezőbb irányban való fordulását
várták a mohamedánok azon részében is, ame-
lyek a legutóbbi változás keresztülvitelének
módja miatt neheztelnek és tartózkodóan álla-
nak szemben az új rezsimmel. Elégületlenek
azonban még mindig nagyszámban vannak.

Konstantinápoly, május 10. A kardfelő-
vezési ünnepély programjában szerint folyt le. In-
cidents nem történt, mit az előrelátó széleskörű
rendszabályoknak tulajdonítanak.

Merkantilista hadüzenet Debrecenben.

Szende Pál dr. előadása.

Az O. M. K. E. debreceni kerületé-
nek közgyűlése.

Debreczen, május 10.

Vasárnap délután látogatott köz-
gyűlést gyűjtött egybe az O. M. K. E.
helyi kerülete. A helyi kereskedő osztály
teljes intelligenciája eljött a közgyű-
lésre, hogy meghallgassa a központ ki-
küldöttjének Szende Pál dr.-nak mély
tudáson felépülő fejtegetéseit a kereske-
delem mai helyzetéről. Szende Pál dok-
tor előadása bár úgy hangzott, mint
hadüzenet az agráriusok ellen és mi a
gazdasági rétegek együtt munkálkodásá-
nak vagyunk hivei, de azt meg kell
adni, hogy szavai mély tanulmányra és
tudásra vallanak és a merkantil társada-
lom tényleg kiváló férfiut tisztel vezéré-
nek Szende Pálban.

Falk elnök üdvözölte a kamara képvise-
letében megjelent Szentkirályi elnököt, dr. Rédei
titkárhelyettest és a kereskedő társulatot, rövid
megnyitójában vázolta a közelmúlt gazdasági
és kereskedelmi eseményeit és a központ min-
denkor eredményes céltudatos munkásságát.
Kiemeli, hogy a kereskedelmet érő támadások
visszaverésére az eszközök egyikét, a tudatosan
használt bojkottot a legvégső sorban kívánatos
alkalmazni, de nem riadhatunk vissza tőle
azokkal szemben, kik az ország gazdasági
fejlődése és kereskedelmének megizmosodása
ellen alattomos módon vagy nyíltan harcolnak.
Üdvözi a megjelenteket s a közgyűlés forma-
litásainak elintézése után elrendeli a napirend
felvételét.

Gaszner titkár felolvassa az évjelentést,
zároszámadást és költségvetést, melyeket a
közgyűlés egyhangulag elfogadott. Ezek után
következett Szende Pál dr-nak a kereskedelem
mai helyzetéről tartott terjedelmes, mindvégig
vonzó a hallgatóság teljes érdeklődését lebilin-
cselő valóban élvezetes előadása.

A szónok ismertette az osztályharc elmé-
lete alapján a mi speciális viszonyainkat és az
annak folytán a 90-es évek közepén már meg-
indult kereskedelem ellenes irányzatot. A nagy-
birtokos osztály, mellyel szemben az összla-
kosság 5 százaléka tartozott 1870-ben a ke-
reskedelmi foglalkozások körébe, már az 1900-as
népszámlálás idején 20 százalékkal találja szem-
ben magát. Amikor a liberálisan átvett fejlett
német kereskedelmi és váltótörvény hatása
alatt eléggé fejlődésnek indult osztályt hatalmi
pozíciójára veszélyesnek, nyomasztónak kezdi
találni, ime retorsiókkal él. Fokozza az agrárius
körök hatalmi kérdésének görcsös fenntartásá-
hoz való ragaszkodását az időközben számbeli-
leg meggyarapodott felszabadított jobbágysá-
gnak: a parasztságnak és az ipari munkásságnak
helyzete; ehez járul a magyar mezőgazdaság, a
nagybirtok helyzetének a nem modern gazdálko-
dás és az amerikai verseny folytán a 90-es évek-
től kezdve érezhetővé vált nyomasztó helyzete.
A nagybirtok számára tehát mindezen bajok
forrásának okává a kereskedelmet tenni leg-
hálásabbnak mutatkozott; jelszókat hoztak for-
galomba a kereskedelem ellen, amelyek a küz-
delemben a gyengébb fél volt és ezekkel a
jelszókkel igyekeznek megnyerni a tömegek
rokonszenvét a közös baj: a kereskedelem kap-
zsisága ellen és megindul — a szónok sze-
rint — az irtóhadjárat a fogyasztási szövetke-
zetek formájában a kereskedelem kis existen-
ciája ellen, amelyek azonban a nagyobbak is
súlyos károkat okoznak. Megindul az izgatás
a kereskedők adózásának ügyében; hirdeti a
nagybirtok és a rendelkezésére álló apparátus,
hogy a kereskedők adójukat eltitkolják; arról
persze bölcsen hallgat, hogy a magyar föld-
birtok 300 millió kataszteri jövedelem után adó-
zik, holott az tényleg a valóságban magának a
pénzügyminiszternek a bemondása szerint leg-
alább tizszer annyira, 3000 millió koronára té-

hető; a merkantil pénzüzetek adóját kevesli a földbirtok, azokat adóeltitkolással vádolja, ellenben törvényhozási intézkedéssel biztosítja az agrárius intézeteket. A földhitelintézet, a kisbirtokosok, a központi hitelszövetkezet adómentességét úgy ezekből, mint a végrehajtási novella, az adótörvények a homestead-tervezet és sok más berendezésünk tényleges példával illusztrálja mindvégig Jebilincselő előadásában azt, hogy hogyan igyekszik saját hatalmi helyzetéből folyólag kiaknázni a nagybirtok az összes többi kereső osztályok terhére, mintegy azok zsebére javítani a maga helyzetét. Ez természetesen arra utalja önkéntelenül a többi kereső osztályokat, hogy hasonló módon erőiesen és osztálytudatosan szervezkedjenek a hatalom tulkapásai ellen a legsajátabb anyagi érdekeik védelmére. Erre hívja fel itt is a kartársak figyelmét s előadását a közgyűlés egyértelmű tetszésnyilvánítása közt fejezi be.

Falk elnök zárószavában köszönetet mond az előadónak a nagyszabású fejtegetésekért, a maga részéről is kéri a tagtársakat az összetartás, az egymáshoz fűződő gondolatának ápolására s megköszönve a megjelentek érdeklődését, az ülést bezárja.

A világitási vállalat mult éve.

161 ezer korona tiszta haszon.

Debrecen, május 10.

Most jelent meg a város világitási vállalatának jelentése a mult, 1908-iki évről, mely a vállalatnak házikezelésbe való vételének nyolcadik üzleti éve. Ez az év mint a jelentés mondja igen jelentőségteljes. Ez évben fejezték be az 1907. megkezdett villamos építkezést és 1908. október 2-án kezdték meg Debreczen város közönsége számára a villamos áram szolgáltatását, mely azóta legszebb reményekre jogosítón fejlődik.

A légszuszgyár is élénk tevékenységet fejtett ki. Felállították és az év végével üzembe helyezték az ammoniak sulphyat gyárat, mely első sorban mezőgazdaságunk érdekeit van hivatva szolgálni; az utca hálózatot 285 méterrel növelték, utca lámpáink számát 40-el szaporították annak dacára, hogy a villamos ivlámpák felállításával több gázlámpa leszereltetett.

A gázfogyasztás fejlődése is kedvező, sőt ha a villamos telep megnyitását figyelembe vesszük, meglepően erős volt. Ez évben először emelkedett az évi termelés 2 millió és egy napi gázszolgáltatás 10,000 m³ felé.

A világitási vállalat 1908-ik évi üzleti haszna 151,369 korona 85 fillér, tehát 8784 kor. 2 fillérrel kevesebb, mint az előző évben. A visszaesés oka egyrészt a község árának erős emelkedése, másrészt az, hogy a villamos építkezés folyamán a közönség részéről nagyon rendszertelenül érkeztek a magán berendezési megrendelések s így a vállalat kénytelen volt aránylag nagy személyzetet tartani, mely nem volt mindig kellőképp kihasználható.

Az 161,389 kor. 85 fill. üzleti haszon felhasználására az igazgatóság azt javasolja, hogy a világitási szabályzat szerinti jutalékokra fordítsák 18,557 K 53 fill. a házipénztárnak adassék át 50,000 K az értékcsökkenési tartalékba tétessék 13,213 K 34 fill. mi által e tartalék 504,796 K 55 fill.-re azaz a a légszuszgyár teljes értékére emelkedik, a fentmaradó rész 79,598 K 98 fill. pedig a rendes tartalékhoz csatoltassék, mely eképp 168,255 K 14 fillérre szaporodik.

Megemlíti még a jelentés, hogy a világitási szabályzat rendelkezése szerint a különböző üzletágak könyvelése egymástól elkülönítendő, ezért a mostani zárószámadás csak az eddigi, azaz a légszuszgyári és felszerelési üzletágakra vonatkozik, míg a villamos telep 1908. október, november és december havi működése — nem lévén még alkalmas külön mérleg készítésére, — az 1909-ik évhez fog csatoltni, annyival is inkább, mert az építkezés leszámolása is csak az 1909-ik év folyamán lesz befejezhető.

Beismeri azt is a jelentés, hogy a gázszolgáltatás tekintetében, különösen egynemely téli estén a gyár nem tudta a közönség igényeit teljesen kielégíteni, de ennek oka a túlterheltség, amin csak a gyár gyökeres kibővítése segíthet. Minthogy a kibővítési munkálatok ma folyamatban vannak, valószínű, hogy jövőre már a közönség panasza is megszűnnek.

A debreczeni Tornaegyesület közgyűlése.

(Beszámolás a mult évről. — A tisztikar ujjaalakítása.)

Debreczen, május 10.

Városunk régi tornaegyesülete f. május hó 9-én tartotta évi rendes közgyűlését. — Az évi jelentésből kiemeljük, hogy az elmúlt esztendőben a Tornaegyesület fényesen megállotta helyét a legerősebb egyetekkel szemben. Tagjai nyertek 5 bajnokságot, 20 első, 17 második, 10 harmadik és három negyedik díjat.

A vasárnapi közgyűlés kimondotta a D. A. A. C. atlétái már a D. T. színekben fognak versenyezni az országos versenyeken. Továbbá megállapította a közgyűlés ez évre az egyet költségvetését és végül megválasztotta a tisztviselőket és a választmányt.

Az új tisztikar tagjai a következők: Elnökök: Lestyán Adorján, dr. Magoss György, Ügyvezető elnök: dr. Horvay Róbert, Alelnökök: dr. Tüdös János, dr. Jászi Viktor, Csóka Sámuel, I. Titkár: dr. Radó Rezső, II. titkár: Boruss Mihály, Pénztáros: Kisz Kálmán, Elnör: Zih Géza, Háznagy: Rudolfi Imre, Jegyzők: Szabó Gyula, Almádi István, Számvizsgálók: Kovács Mihály, Czeizinger Lajos, Ügyész: dr. Balogh Géza. Mérnökök: Váradi Géza, Bacsó Pál, Borsos József. Orvosok: dr. Czako Zsigmond, dr. Derekassy István, dr. Hajnal Dezső, dr. Láng Sándor.

Választmányi rendes tagok: Alt Henrik, Burger Izsó, Csink Aladár, dr. Csürös Ferencz, dr. Darkó Jenő, Gaszner Géza, Gyürky Sándor, Jánosi Zoltán, dr. Nagy Kálmán, Dózsa István, Szabó Béla, Király Gyula, dr. Szász Adolf, Stritler Ferencz, Töppler Ottó, Vilmos Béla. Póttagok: Balogh István, Czobor László, Fényes Jenő, Füllöp Miklós, Cödényi Zoltán, Kovács Béla, ifj. Móricz Bertalan, Vámos Miklós.

Irodalom, művészet.

Hangverseny a Zenedében.

Vasárnap este tartotta a Zenede e tanévi 7-ik növendék hangversenyét, melynek műsora a modern zeneszerzők műveiből állított össze. A zenedei hangversenyek az utóbbi években valóságos zenei szükségletté váltak a közönségnek.

A terem most is zsúfolásig megtelt hallgatósággal, melynek sorai között igen sok állandó törzsvendéget láttunk. Ezuttal a felsőbb osztályok mutatták be készültségüket, kik általában gondos képzésről tettek tanúságot. — A zongora-növendékek között azonban még is leginkább kitűnt Killer Margit, ki Chován Aphorizma-ét finom érzékkel adta elő s Konrád Ilona, ki Moszkowski capriccióját igen értelmesen játszotta. Leginkább meglepett mindenkit azon praecisitas, mellyel Freund Böske, Simonffy Irén, Mandel Irén és Tüdös Kata két zongorán Grieg Peer Gynt Suitének mind a 4 tételét előadták. Különösen feltűnt, hogy e 8 kezes zeneművet hangjegy nélkül játszották. Ezután Mandel Irén 3 darabot énekelt, mely közül kivált Abt Kakuk-dalának előadását szünni nem akaró taps jutalmazta. A hegedűverseny szám az előadó családi gyásza miatt sajnálatunkra elmaradt. Zajos derűtséget keltett Simonovics Rózi „A nagy nap előestélyén” című monológ előadásával. Fényes tehetségét már többször volt alkalmunk e lap hasábjain fölemlíteni, mint értesültünk, közelebb egy drámai jelenetben lép föl.

A hangverseny utolsó tétel a Zenede női-, férfi- és vegyes énekkarának szépen előadott egy-egy száma volt, melynek végeztével a közönség most is, mint máskor azon tapasz-

talattal távozott, hogy a Zenede vezetőségének tanári karának városunk zeneifejlesztése terén maradandó érdemei vannak.

Uj kisipari szövetkezés Debreczenben.

A cipőiparosok akciója.

Debrecen, május 10.

Köztudomású dolog, hogy Magyarországon a sok különböző orvoslásra szoruló gazdasági bajok között igen sérelmes állapotban szerepel a kisipar, melynek fejlődésben való elősegítése a legsürgősebb feladatot képezi. A nagy tőkével dolgozó gyáripár, rendkívül megnemhezíti nálunk a kisipar megizmosodását, úgy, hogy az valóságosan csak tengődik.

Különösen a külföldi gyáripárral szemben, mely olcsó termékeivel egészen elárasztja az országot és óriási konkurrenciát fejt ki, szinte tehetetlenek a mi kisiparosaink.

Nagyon figyelemreméltó és életrevaló azért azaz egyes iparágakban megindult mozgalom, amely a szövetkezésben igyekszik megtalálni a sérelmes helyzetben való segélynek, módnak eszközét. Ez eszmétől vezéreltetve vasárnap délután fontos értekezletre gyűltek egybe az ipartestület disztermében a debreceni cipőiparosok, akiknek körében akció indult meg, hogy a „Debreceni Csizmadiák Termelő Szövetkezete” mintájára egyesülnek. Termelő szövetkezetet alakítanak, a mely nagyobb arányú helyi berendezésével lehetővé teszi, hogy a helyi piacon annyira elterjedt külföldi gyártmányú gyári cipőket kiszorítsa, esetleg versenyezhesen jó minőségű árukkal.

Az alakuló gyűlésen nagy érdeklődés mutatkozott a cipész szövetkezet megalakítására. Nagy számmal jelentek meg a szakmabeli iparosok, akiknek Varga Károly ismertette a szövetkezésben rejülő erőt, annak célját és hasznát. Dávidházy Kálmán ipartestületi elnök hasonlóképpen fejtegette, hogy mily nagyfontosságú a lépés, melyre a debreceni cipészek elhatározták magukat.

A felszólalásokban résztvettek Gricmann Gyula, Elek Ferenc, Szathmári Ferenc.

Ezután egyhangulag elhatározták, hogy a szövetkezetet megalakítják.

A további teendők és az üzemtervezet kidolgozására 9 tagú bizottságot küldtek ki. — Ez a bizottság a következőkből áll: Ökrös István, Koller Ferenc, Elek Ferenc, Varga Károly, Szathmári Ferenc, Cziczó Lajos, Varga István, Gricmann Gyula és Jakab Károly.

A szövetkezet alapítókéjűl 50 koronás részjegyeket bocsájtanak ki, amelyeket csekély heti lefizetéssel fogják törleszteni. A szövetkezet által készített cikkeket a városban felállított üzletekben árusítják.

Megemlíti még, hogy a 9 tagú bizottság tárgyalásaiba belevonják Szávay Gyula kamarai titkár, Dávidházy Kálmán ipartestületi elnököt és Scheibner Gyula jegyzőt.

Az értekezleten még az alapszabály tervezetét is ismertették, melyhez többen megjegyzéseket tettek. A jelenlevők a betervezett tervezetet tudomásul vették.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipózi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

Debreczen Kossuth szobra.

(A nagybizottság ülése. — A pályaművek beérkezéséről. — Megalakították a juryt.)

Debreczen, május 10.

A Kossuth szobor bizottság a pályázati határidő lejártá előtt tegnap délután tartotta meg ülését. A bizottság foglalkozott a pályaművek elhelyezésének kérdésével s négy rendes és 2 póttagot küldött ki a jury-be.

A pályaművek ma holnap beérkeznek. Az eddigi értesülés szerint bizonyos, hogy legalább husz művész fog részt venni a pályázaton.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Az ülésen Kovács József polgármester elnököl. Jelen voltak: Vecsey Imre, Bészler Károly, Szabó Kálmán, Jánosi Zoltán, Szilágyi Imre, Boldizsár Kálmán, dr. Csóka Samu, Csáthy Ferencz, Gyűrky Sándor, Aczél Géza, Tüdös János, Roncsik Lajos, Kardos Albert dr. ifj. Schwarcz Vilmos, Körössy Kálmán dr.

Kovács József polgármester az ülést megnyitotta s jelentette, hogy a szoborpályázat határideje e hó 15-én lejár. Így szükséges, hogy a bizottság a jurybe saját kebeléből küldjön ki 4 tagot.

Aczél Géza főmérnök a nagyerdei csarnok felépítéséről referált. Eddig három pályamű érkezett be. Szükségesnek tartja, hogy a beérkező pályaművek alépitménye ügyében határozzon a bizottság. Szerinte úgy állítsanak fel a talapat, hogy a bírálót szempontjából a szobor könnyebben áttekinthető legyen. Ugy tudja, hogy az utolsó napon fog mintegy 20 mű beérkezni. Felhatalmazást kér a főmérnök, hogy az alépitményt megcsinálhassa.

Ezután szobrok elhelyezésének sorrendje felől döntött a bizottság.

Kovács József polgármester szerint a beérkezés sorrendjét kell figyelembe venni.

Aczél Géza úgy gondolja, hogy ez a rend nem lesz megfelelő, mert 3—4 mű is jöhet egyszerre s így nem lehet megállapítani, hogy melyik jött előbb. Kéri a bizottságot, hogy az elrendezést bízzák rá.

Kardos Albert szerint az elhelyezés nem fontos dolog, mert a csarnokban van elég hely, sokkal fontosabb azonban az, hogy mikorára kell a szobroknak beérkezni.

A polgármester felolvassa a pályázat idevonatkozó részét. Eszerint május 15-ének déli 12 óráig a pályaműnek Debreczenben kell lenni.

Aczél Géza kijelentette, hogy a gyakorlatban másképp van a határidő meghatározása. A lényeg az, hogy május 15-ének déli 12 órájáig fel legyen adva a pályamű.

Kardos Albert dr. hasonló értelemben szól. Ha igazolják, hogy déli 12 óráig vasutára feladják, úgy a bizottságnak a munkákat el kell fogadni.

A bizottság e kérdésben a pályázati feltételekhez alkalmazkodik. Ennek egyik szakasza azt mondja, hogy a beérkezett műveknek a pályázaton való részvétele felett a bíráló bizottság dönt.

Ezután áttért a bizottság arra, hogy a nagyerdőn felépített csarnokban a beérkezett pályaműveket két oldalról parallel helyezi el.

A bíráló bizottságba a pályázati feltételek szerint 4 tagot kell kiküldeni. Kovács József polgármester felkérte Thaly Kálmánt, hogy vegyen részt a juryban, de Thaly betegsége hivatkozva, ezt a tisztséget nem fogadta el. A bizottság a jury tagjaiul megválasztotta: dr. Bakonyi Samut, dr. Kenézy Gyulát, dr. Tüdös Jánost és Márk Endrét rendes tagokul, póttagokul Kardos Albert drt. és Tóth Istvánt.

A bíráló bizottság különben a következőkből alakul meg:

Elnöke Kovács József polgármester, tagjai Vecsey Imre főjegyző, Magoss György dr. t. főügyész, Oláh Károly tanácsnok és Aczél Géza főmérnök. Ezen kívül a képzőművészeti társaság által delegált 2 tag, az építő es mérnök egylet 1 tagja, az építő művészek országos szövetségének 2 tagja.

A bírálót 3 napig tart. Szavazattal bír a jegyzőn kívül minden tag bír.

Bészler Károly tanácsnok tett jelentést ezután arról, hogy 1902. évben a Kossuth-szobor javára népnepélyt rendeztek, ennek tiszta jövedelmét 218 korona 30 fillért a mai napig kezelte. Az összegről szóló takarékpénztári könyvet becsatolta. A bizottság ezt tudomásul vette s az ülés véget ért.

A „Debreczen”

szerkesztősége és kiadóhivatala

Piacz-utca 40. szám alatt

(Josinczy-féle házban) van.

Telefon szám: 412.

Telefon szám: 412.

HIREK.

Első áldozás.

Lélekemelően szép ünnepe volt tegnap a róm. kath. növendékeknek, akik közül 200-an tegnap járultak első áldozásra oltár elé.

Poétikus szép képet nyújtott a sok-sok fehér ruhába öltözött, fehér virágu fejékes kis leány, amint átszellemülten hallgattuk az elhangozott, hozzájuk intézett szép beszédek.

A róm. kath. templomban 162 gyermek, leány és fiu áldozott s számukra a szertartást Gróh Ferencz plebános végezte fényes segédlettel, gyönyörű beszédet mondva.

A Svetits Zárdában Molnár K. Dezső végezte a szertartást s egy alkalommal a zárda kápolnája zsufolásig megtelt közönséggel, miután a szülők részt vettek mindannyian az ünnepen. Nagyon szép beszédben ismertette az ünnep jelentőségét a 38 kis leánynak. Részt vettek a szertartáson az intézet apáca-tanárnői is Mária-Margit főnöknő vezetése mellett.

— **Hajdúvármegye közigazgatása áprilisban.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt ülést tartott, amelyen a vármegyei múlt havi közigazgatásról tettek jelentést az előadók. Jelen voltak Weszprémy Zoltán főispán elnöke alatt: Kovács Gyula alispán, Dénes Sándor árvaszéki elnök, dr. Czegléd Mihály t. főügyész, Pákozdy Sándor főjegyző, dr. Losonczy Álmos t. főorvos, Dávidházy Sándor tb. főjegyző, dr. Nábráczky Béla jegyző, dr. Gáthy Bálint kir. ügyész, Fauszt Elek pénzügyigazgató, Latinovits Mihály műszaki tanácsos, Csánky Viktor tanfelügyelő, Balog Sándor, Kálmán Lajos, Kömmerling János, dr. Loógh Béla és Weszprémy István bizottsági tagok. Az ülés megnyitása után meghallgatták és tudomásul vették a múlt hóról szóló jelentéseket, melyekről lapunk más helyei számolunk be.

— **Áthelyezett irodatisztek.** Az igazságügyminiszter Karacs Sándor püspökladányi és Konrád Emil debreceni kir. járásbírói irodatisztek kölcsönösen áthelyezte Karacs Sándor irodatisztben a debreceni kir. járásbírói egy igen kiváló munkaerőt nyert, aki Püspökladányban a közügynek is igen tevékeny munkása volt, ő alakította meg az ottani vallásalapítványi kincstári biztokokra vonatkozó földhaszonbérlo szövetkezését. A ladányi bíróság sokat veszít távozásával, de annál többet nyer a debreceni.

— **A jog- és pénzügyi bizottság ülése.** A jog- és pénzügyi bizottság május hó 11-ik napján, kedden délután 3 órakor a városháza kis-tanácsstermében ülést tart a következő tár-

gyakkal: 1. Folytatólagos tárgyalása a Debreczen sz. kir. város téglá- és cserépgyár vállalata külön kezeléséről szóló szabályrendelet-tervezetnek. 2. A debreczeni izrealita hitközség kérelme templomépítés céljaira 300.000 drb. téglá adományozása iránt. 3. Az iparos ifjusági önképző egylet segély iránti kérvénye. 4. A világitási bizottság előterjesztése az utcai ivlámpák kicserélése és az előállított gáz minősége tárgyában. 5. Mártonfalva község kérvénye felépítendő iskolájának a guti erdőn elhelyezése és annak a város által leendő felépítése tárgyában. 6. Az Ungvári-féle szőlőskert birtokosainak kérelme kertési szabályzat jóváhagyása tárgyában. (Megjelent a „Város” c. lapban f. hó 1-én.) 7. Az első debreczeni gőzcukorka gyár kérvénye közgyűlési határozat módosítása iránt. 8. Arad sz. kir. város megkeresése a 13 vértanu kivégzési helyének megvásárlásához pénzsegély adása iránt.

— **Választások Szoboszlón.** Hajdúszoboszlón Kovács Gyula alispán elnöklésével szombaton időközi tisztújító közgyűlés volt, amelyen városi tiszt főorvossá dr. Gaál Mihályt, rendőrbiztossá Somogyi Antalt választották meg.

— **A tanyai iskolai gondnokság** ma délután a városházán ülést tartott. Jelen voltak Kovács József polgármester elnöke alatt: Aczél Géza főmérnök, Koncz Ákos, Vargha Károly, Szele György, dr. Megyeri Pál, Csongor Dániel, Dávid Mihály és Rickl Géza bizottsági tagok. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után kisebb folyó ügyeket tárgyaltak, majd megállapították az igazgató-tanító javaslat alapján a vizsgálat sorrendjét és idejét. A belső-ohati iskolában kezdik a vizsgálatokat június 15-én és június 26-án végzik. Végül elhatározták, hogy átírnak a tanácshoz, hogy a vizsgák alkalmával kitüntetett tanulók jutalmazására szükséges összeget szavazza meg az idén is.

— **A vármegye adózása.** Faust Elek pénzügyigazgató jelentése szerint Hajdúvármegyében az adózás a következő volt: Befolyt egyenes adóban 37,661, hadmentességi díjban 1712, bélyegjövődékben 196,340, jogilletékben 34000, díjjövődékben 357, dohányjövődékben Debreczen város fogyasztását is beleértve 151,456 korona, határvámjövődékben 15,317 korona, fogyasztási és italadóban 25011 korona. A pénzügyigazgató 3, a miniszter 36 esetben adott halasztást.

— **Iktatás a Hortobágyon.** A hortobágyi intéző-bizottság elhatározta, hogy ma kirándul a hortobágyra a puszták megvizsgálása végett. Együttal megfogják tartani az új bizottsági jegyzőnek, dr. Hegedűs Istvánnak a beiktatását, mely a régi szokások szerint fog lefolyni.

— **Meglopott debreczeni urlovas.** Pozsonyból jelentik, hogy Pálffy Gábor debreczeni 2. honvédhuszár ezredbeli főhadnagynak, aki résztvett az idej pozsonyi löversenyekben, május 3-án délután 2—2 óra között a versenyterén egy öltözőfülkéből kilopták a krokodilusbörtárcáját, melyben 90 K. papírpénz és néhány korona aprópénz volt. Ezenkívül ellopták a duplafedelű ezüst óráját arany láncostul. A tolvaj összesen 255 korona értéket lopott. A csendőrség kinyomozta a tettest Kmaskó Lajos 25 éves budapesti pincér, illetőleg csavargó lovaszegéd személyében, akit e hó 5-én a lefoglalt bűnjelekkel együtt átadtak a pozsonyi kir. törvényszék vizsgálóbírójának.

— **A vármegye tanügye.** Csánky Viktor kir. tanfelügyelő a vármegye közigazgatási bizottsági ülésén a tanügy múlt havi állapotáról a következőket jelentette. A miniszter Szikora Albert alsófőzsai ref. tanita fizetésének kiegészítésére 280, Incze Antónia balmazújvárosi róm. kath. tanítónő korpótlékára 300, Rákóczy Antal hajduböszörmányi tanító fizetésének kiegészítésére 183, korpótlékaira 500, Rolkó János hajdudorogi róm. kath. tanító fizetésének kiegészítésére 128, korpótlékaira 500, Molnár An-

tal ref. tanító fizetésének kiegészítésére 600 korona államsegélyt utalt ki. A hajduböszörményi tanonciskolának 1200, a hajduszoboszlónak 1450 kor. államsegélyt, az alsóózsai ref. iskolának ingyen tankönyveket engedélyezett.

— **A város közenszállítója.** Debrecen városa pályázatot hirdetett a közenszükséglet szállítására. A beérkezett ajánlatok közül a legolcsóbb az eger-csehi közenbánya ajánlata, akivel a tanács a szerződést meg is kötötte.

— **Egészségügy a múlt hóban.** A vármegyei tisztí főorvos a vármegye múlt havi egészségügyi állapotáról jelentette, hogy az áprilisi közegészségügyi állapotok jók voltak. Az uralkodó kóralak a légzőszervek bántalmi és a tüdőlob. A roncsoló torok lob 4, a vörheny 8, a kanyaró 7 esetben fordult elő. A hasihagymáz két községben pusztított, veszett kutyamarás Püspökladányban és Nádudvaron fordult elő. Született 513, — ezek között halott volt 16. Elhalt 336 egyén, a természetes népszaporulat tehát 177. Feltűnő sokan haltak tüdővészben és tüdőgyulladásban.

— **Domahidy Elemér indítványa.** A múlt heti színház-bizottsági ülésnél kapcsolatban Domahidy Elemér annak a kijelentésére kért fel, hogy a rávonatkozó lapunkban megjelent, tévedésen alapuló közléssel szemben ő a feltételes szerződésről csak feltételes alakban beszélt és röviden ezeket mondta: Az igazgató feltételes szerződést nem köthet, már most, ha a szerződött tag nem tetszik, az igazgató nem bocsájthatja el. Mit ér akkor a színházbizottság kritikája?

— **Hajdumegye rendészete.** Kovács Gyula alispán a közigazgatási bizottság ülésén referált a vármegye közbiztonsági állapotáról. Jelentette, hogy a közbiztonsági állapotok jók voltak. — A kivándorlás csökkent. Mindössze 15 utlevelet kértek. — Ezek közül 6 utlevelet adtak ki, melyeknek célja kettő kivételével kivándorlás.

— **Az Arany-Bika** udvartartásában lázas munka folyik, hogy az „Arany-Bika Mulató” vasárnapi megnyitóját előadására elé már most érdeklődéssel néz a közönség. A mulató igazgatója a helyiséget és a színpadot újjáalakította és úgy a nézőtér, mint a színpadot 3000 gyertyafényű villanyvilágítással látta el. A megnyitójában oly világhírű attrakciók lépnek fel, melyek eddig Budapesten kívül, csak a világ legelső varriete színpadjain működtek.

— **Az ülő életmód,** a szükséges mozgás hiányának káros következménye első sorban emésztési zavarokban nyilvánul. Ezen panaszok ellen az orvosi tudomány mai állása szerint a legtekélyesebb gyógyszerköz: a kénsavas sókban leggazdagabb és mindig egyenlő összetételű természetadta **Ferenc József-keserűvíz**nek több héten át való naponkénti rendszeres használat. A „Ferenc József” forrás vizének vegyi vizsgálatai az oldó és elvezető, könnyen emészthető és a viznek ízét javító alkatrészeknek oly szerencsés összetételét mutatják, hogy ezen hazai ásványvíz a többi keserűvíz között méltán foglalja el kiváltságos helyét.

Midőn üzletemet végkép feloszlatom, felkérem a m. t. vevőközönséget, hogy raktáromon levő összes áruk olcsóságairól személyes meggyőződést szerezni kegyeskedjék, tisztelettel Bartha Kálmán. A raktár egy tömegben is eladó!

— **Fiatal segéd és egy tanuló felvételi** Balogh új fűszerkereskedésébe, Debreczen Hatvan-utca.

— **Tisztító kalapos műhelyemben** mindennemű kemény, vagy puha és cilinder kalapok tisztítását előnyösen eszközölhetem. Beliczay Lajos kalapos, Piacz-utca 34. sz. alatt, a poszt mellett. Ugyanott panama kalapokat mosunk és tisztítunk.

— **Valódi angol és solingeni acél zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek és kellékek beszerzésére legjobban ajánljuk Mentze Henrik áruházát Kossuth-utca 4-ik szám.**

— **A legjobb ízű aromás pörkölt kávé** Félegyháznál kapható. Villanyüzemű kávé pörkölte a kirakatban Piacz és Miklós-utca sarok.

— **Mentze Henrik áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejbiszkek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.**

— **Tajtékipák, acélhangu hermonikák, cipők, csizmák, kézi és ládakofferek és piaci táskák a legolcsóbb árban** szerezhetők be a „Munkás bazár”-ban Bádogos-utca 4. szám.

— **Uraktól levett ócska ruhákat** igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Debreczen Bádogos-utca 1.

— **Pénc-, szivar-, cigaretta-tárcák női kézi-táskák, uti bőröndök és utazókiosarak a legolcsóbbak** Mentze Henrik áruházában.

— **Jó házból való fiu kereskedő tanuló** felvétetik Tóth József Széchényi-u. 55.

Öngyilkosság a Pavillonlaktanyában.

Lefokozás miatt a halálba.

A gyöngyöletnek, meg a cifra uniformisnak egy egyszerű közembere dobta el magát az életet ma virradóra. Vadász Albert a hatvanegyedik gyalogezred katonája a Pavillonlaktanyában agyonlőtte magát.

Szomorú és megrázó eset, bárha a hétköznapi tragédiák közt szerepel is. Még tegnap kommandóra masirozott, cipelte a bornyut és manlichert, most kiterítve fekszik a katonai csapatkórházban. Jókedélyű, vig cimbora volt a kis, alacsony, tömzsi zsidófiu. Temesvárról helyezték ide nemrégiben. Ezerkilencszázhatvan sorozták be a közös armádiába. Két évig szolgált a császárt becsülettel. Nem volt ellene semmi kifogás, csak azért gyűlt meg sokszor a baja a reglamával, mert szeretett mulatni.

A közelmúltban még káplársarzsit viselt. Két csillag diszelgett a vaffenrock gallériján. Azonban valami nagyot vétetett a fegyelem ellen, mert lefokozták.

Közönséges közlegénynek osztották be. Néhány hónappal ezelőtt történt a degradálás. Talán ez keserítette ez az érzékeny lelkű katonát. Ez a büntetés vitte a végzetes lépésre. Beszéli azt is, hogy sok adóssága volt, az is egyik ok lenne. Napok óta levertnek és szomorúnak látszott. Kedvetlenül járt-kelt a kaszárnnyában.

Tegnap este rendes időben tért nyugalomra. Hajnalban a bajtársait hatalmas dörrenés riasztotta fel álmukból. A hirtelen előrohant katonák az ágya mellett agyonlőve találták a szerencsétlen fiatalembert.

Mialatt mindenki aludt Vadász Albert zajtalanul lekasztotta a fogasról fegyverét. Azután odaült az ágy szélére, álla alá tette a manlicher csövét, lábujjával megnyomta a ravaszt és a következő pillanatban már halott volt. A golyó az állon keresztül behatolva a feje bukján jött ki és azonnal megölte. A helyszínen megjelent katona orvos már csak a beállott hálált konstatálta.

Az öngyilkos katona holttestét reggel átszállították a közös katonai csapatkórházba, honnan holnap temetik a szokásos katonai ceremóniával. Az esetről táviratilag értesítették tragikus véget ért ifjunak Temes megyében lakó szüleit.

SZÍNHÁZ.

Rózsa Lili bucsufellépte.

Vasárnap este a Nagymamában bucsuzott el Rózsa Lili a Debreceni közönségtől. A legkedvesebb szerepében, mellyel az esztendő folyamán legszebb diadalát aratta. A bucsuzás megható, nagyszabású tüntetésre adott alkalmat. A debreceni közönség megmutatta, mily nagyra tartotta, mily sokra értékelte Rózsa Lili művészetét. Belépésekor virágcsokrok zápora köszöntötte és hosszú, tüntető taps, melynek alig akart vége szakadni.

A közönség érezte, hogy valami uton-módon ki kell fejeznie háláját Rózsa Lili művészetére iránt, melynek annyi élvezetes estét köszönte. Sohasem voltunk a primadonna-kultusz hívei, de benne nem is a primadonnát, hanem a kiváló művésztelenséget mindig értékeltük. A debreceni színház műsorának akárhány darabja van, melynek vonzó erőt csakis az ő fellépése adott.

Egyéniségének megvan az a lebilincselő kedvessége, mely nélkül az ő szerepkörében boldogulni nem lehet. Hangja szépségével és erejével nem hódíthatott, de hódított játéka frissességével, pezsgő temperamentumával és színpadra termettségével. — A Nagymamában pedig megmutatta, hogy a rendes operett színvonalat jóval meghaladó feladatot is sikerrel tud megoldani. Ehez a szerephez nem elég az operettprimadonnának sablonos kecsessége. Megjatszásához szív kell, melegen átérző kedély és sok finomság, ezek nélkül a szerep hideg és üres. A Rózsa Lili decens művészeté könnyű szerrel legyőzte szerepe nehézségeit s ami költői báj van benne, azt kiaknázatlanul nem hagyta. Nem csoda, hogy a közönség alig tudott betelni játékával s minden alkalmat megragadott, hogy rokonszenvét kimutassa. Mikor aztán a függöny utolszor gördült le, újra meg újra a lámpák elé hívta a művésznőt, akin annyira erőt vett a meghatottság, hogy sirva köszönte a közönség szeretetének tüntető megnyilatkozását.

Cs.

Bucsuzkodások.

Pakolgatják a nagy színházi ládákat. Néhány nap múltán vándor-utra kerekedik a Zilahy szintársulata.

Némeiyik tagot már nemis látjuk viszont. A rokonszenves Radó Anna elbucsuzott. A sikkes Rózsa Lili is most veszi a bucsut debreceni tisztelőitől.

Távozásban Bérczi Ernő, Tallián Laci s a kedves Györe bátyánk is.

Sok-sok szív elfacsarodik ilyenkor.

Barátok, barátnők szíve.

A távozó színészek is szebbnek, kedvesebbnek tűnik fel az elhagyott város, amelynek megszokott melegségét darab ideig nélkülöznie kell.

Azután vigasztalódik mindenki. Új városban új fészket alapít a vándor ember. . .

Szívből kívánjuk a távozóknak, hogy az új viszonyok között is találják meg számítássikat és a művész siker elne hagyja őket.

A jövő héten Bérczi Ernőn, a barátság-szerető Tallián Lacin és Györe Lajoson lesz a bucsuzkodás sora, amikor még alkalmunk nyílik visszatérni rájuk.

A mai postával még egy bucsuzó-levelet is kaptunk. Rózsa Lili urasszony, a társulat egyik művésztágya, távozásra alkalmából bucsu-levelének közreadására kért fel bennünket. A minden hölgy iránt köteles tiszteletből itt adjuk a művésznő levelét:

Igen Tisztelt Szerkesztő Ur!

Most, mikor másod ízben válok meg attól a színpadtól, amelyen mindenkor ott éreztem magam körül az én rajongásig szeretett, kedves debreceni közönségemnek igazán kitüntető rokonszenvét, nem tudok elmentállani annak a vágynak, hogy ezért a sok-sok szeretetért, amelyben részesültem sze-

rencsés voltam, itt a sajtó utján mondjak hálás köszönetet.

A művészpálya nagyon sok változásoknak, fordulatoknak van alávetve, amelyért senkinek okolhat senkit. E bucsu-soraim megírásánál, nem is vezet engem más érzés, mint a véghetetlen szeretet, amellyel a debreceni közönség és a sajtó iránt viseltetni meg nem szűnnek, azért a nagyon jól eső köszönetért, amelynek sűrűn tapasztalt megnyilatkozásai pályafutásom legszebb emlékei közé fognak tartozni, bár — és éppen ezért — jelen pillanatban nagyon megnehezítik számomra a válás percét.

Fogadják tehát ez uton ismételt köszönetemnek kifejezését, mellyel vagyok a művész pálya változatosága miatt előre meg nem jósolható jövődjére hivatkozással — talán csak a — viszontlátásig.

Debrecen, május 8.

Rózsa Lili.

Hivatalnok urak.

Bemutató előadás.

A Császár katonái osztatlan nagy sikere után Földes Imre nem sokáig pihent s megírta a Hivatalnok urak című színművét, amelyben még mélyebbnek, tartalmasabbnak mutatkozik ez az aránylag nagyon fiatal drámaíró s aki, ha így halad, az újabb irodalmi korszak Csiky Gergelyé lesz.

A Hivatalnok urak a hivatalnoki proletárizmust festi, egész modern világításban, szembe állítva a munkásosztály eredményes szociális mozgalmával, élénk színekkel festve egy darab fővárosi Lipótvárost, a munkaadól könyörtelenségek és sok minden egyebet, amelyeket éles szeme a való élet forratagában meglátott, művész lélekkel felérzékelt. — Földes Imre legújabb sikerét mi is örömmel jegyezzük fel, megállapítva, hogy ez alkalommal alig találtunk darabjában nyersséget, erőszakkal kiélezett jeleneteket s így irodalmi értékesség tekintetében ez újabb darabját fölébe helyezzük a „Császár katonái“-nak.

A darab első felvonása korfestés s az azt követő két felvonás öleli fel Barna Gábor magánhivatalnok (Ternyei Lajos) szomone drámáját.

Barna elég gazdagon nőszül, de azért a társaságabeliekkel nem tud lépést tartani, csak sikkaszt, váltót hamisít. Az érdekfeszítő mese mindvégig lekötö a közönség figyelmét s különösen megrázó annak keretében a jó lelkű, kedélyes Róth bácsi Gyöngyi Izsó tragikus elpusztulása.

Az előadás a szezon jobb előadásai közé tartozik s nagy, jelentős sikert hozott Gerő Idának ennek a kiváló művésznőnek, aki egy lipótvárosi anyóst karrirozott igazán artisztikus, műszerepét Gyöngyi Izsó játszotta hasonlóan nagy művészettel. Ez alkalommal az igazi, régi nagy művész volt Gyöngyi, akinek egykor a fővárosi közönség tapsolt nagy lelkesedéssel.

Barna Gábor eleinti nagyon is passzív szerepét Ternyei Lajos játszotta, azzal a nagy személyi előkelőséggel, amely őt, mint drámai személyt általában jellemezni szokta. E legújabb alakítása és jelentőségteljes lesz az ő művészi pályáján. Hahnel Aranka, és Nádor Zsiga játszottak még nagyobb szerepet hozzájárulva a sikerhez, a melyből őszintén vehette ki a részét Lugossy Béla, aki soha nem volt jobb, mint tegnap.

Gerő Ida babérkoszorút, öt pecsétet levéllel ellátott virágárványt kapott. Hahnel Aranka pedig virágajándékot.

Sz.

* Ulanoff orosz táncsoport csütörtökön kezd 4 estére tervezett vendégtáncjátékát az ő bámulatos táncmutatványaiikkal.

* Meztelen nő. Henry Bataillet világhírű színműve lesz az utolsó újdonsága a színháznak ez idényben. A „Meztelen nő“ címszerepét Hahnel Aranka játssza, ki nagy gonddal készül e műszerepére.

* Bérczy Ernő bucsufellépte. Bérczy Ernő több évi debreczeni működése után szombaton este „A gyermek“ című darabban bucsuzik a debreczeni közönségtől, melynek egyik kedvence volt. Bérczy Ernő barátai és tisztelői szombati bucsuja alkalmából számos kiállításban részesítik és több emléktárggyal lepik meg.

* Zilahy bucsuja. Vasárnap délután „Váljunk el“, Sardou szellemes vígjátékában lép fel ez idényben utolszor Zilahy Gyula, kinek Deprunettes egyik kiváló szerepe.

* A változott műsor szerint szombat, 15. Gyermekek, színmű Ulanoff Dimitri orosz táncosok fellépte. Bérczy Ernő bucsufellépte. Vasárnap délután, 16. Váljunk el, dráma Ulanoff Dimitri orosz táncosok fellépte. Zilahy utolsó fellépte. Délután, Tiszteletes ur keservei, bohózat Györe Alajos bucsu fellépte. Ulanoff Dimitri orosz táncosok fellépte. Utolsó előadás.

* Vizsga előadás. Hétfő, 17. I. Csók. magánjelenet. II. Egy kis vihar, vígjáték. III. Megjött a papa, vígjáték. IV. Lili operette, Solymosi iskola növendékeinek vizsga előadása.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 10.

Buzakinálát és vételkedv mérsékelt. Bányadt irányzat mellett 14000 méter-mázsa került forgalomba 5—10 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek nyugodtak. Idő: hűvös.

Buza májusra	13.94—95
Buza októberre	11.84—85
Rozs májusra	9.40—41
Rozs októberre	9.37—38
Zab májusra	8.36—37
Zab októberre	7.46—47
Tengeri májusra	7.62—63
Tengeri júliusra	7.85—86
Repce augusztusra	15.—10

Legújabb.

Kossuth beteg.

Budapest, május 10. Kossuth Ferencet ma a kereskedelmi miniszteriumban hirtelen rosszullet fogta el. Rögtön hazahajtatott és ágyba feküdt. Kossuth betegsége miatt Aerenthal látogatása is elmaradt.

Regény-csarnok.

87. Regény.

A nagy rejtély.

Ha nem lett volna az emberek legjobbjá, a férjek legengedékenyebbje, soh sem jutott volna a mostani iszonyu helyzetbe. Egy aljasabb, keményebb természetű férfi gyanusan keverte volna neje okait, midőn az mérget kért tőle, s be nem érve azon felületes ürügyekkel, melyekkel annak kivánását indokolta, bölcse és kegyetlenül. „Nem“-et mondott volna. Vádlott nem ily féle ember. Tulságosan jó lévén neje, valamint minden más iránt is, sokkal ártatlanabb lévén önmaga, semhogy bárkiről roszt feltételezhetné, távolról sem sejtethé, mily komoly kellemetlenségekbe, sőt veszélyekbe sodorhatja őt engedékenysége. S mi annak ered-

ménye? Itt áll gyilkosnak bélyegezve, mert fennkölt szelleme tisztább, semhogy nejét meggyanusíthatná!

S így beszélt a bírói kar dékánja a férjről, s époly ékesszóló őszinteséggel és meggyőző hatalommal szólt a nőről is.

„Az államügyész“ szólt „szokott ironiájával, mely őt oly híressé tette a skót esküdtszék termében, azt kérde: mért nem sikerült nekünk a mérge nyomozása, s mért nem tudtuk kideríteni, mikép jutott az a nő birtokába? — Én feleletül azt mondom, hogy kimutattuk először azt, hogy a nő szenvedélyesen szerette férjét; másodsor meg azt, hogy keservesen érezte külső megjelenése hiányait s főképp arcszínének hibáit; s harmadsor, hogy tudtára adatott, mikép a mireny gyógyszerként bevéve, segíteni szokott bőrbajokban. Oly férfiak, kik az emberi természetet ismerik, elég bizonyítékot találnak e három pontban! Azt hiszi tán tudós barátom, hogy a nők említést szoktak tenni azon szepítő-szerekről és fogásokról, melyekkel külső megjelenésüket emelni vagy javítani szokták? A szépnemnél tett tapasztalatai arra utalják-e őt, hogy egy nő, ki minden áron vonzani óhajt egy férfit, s azt például szép arcszín által véli elérhetni, be fogja e férfinak, vagy bárki másnak a világon vallani, hogy a vonzerő, melylyel hatni remél rája, a báj, melylyel szívét megnyerendi, nem természetes uton szerzetetett meg, sőt halálos mérge használata által lett csak elérhető? Még az ilyen eszme is nevezetes képtelenség. Természetes tehát, hogy soha senki sem hallotta Macallan Eustacienét mirenyről szólani. Természetes, soha senki sem kapta rajta, midőn mirenyt bevett. Ugyanazt bizonyítja a tanuvallomás is, hogy még azpn barátjaival sem tudatta szándokát, hogy a mérge használatát megkísérlel, kik e gyógyszerrel megismerették és még a könyvet is megszerették neki. Sőt határozottan arra kérte őket, hogy e tárgybani rövid társalgásukat mindörökké titokban artsák. Elejétől végig a szegény teremtés megörizte titkát; ép úgy, mint a hogy megörizte volna titkát ha vendég-haját viselt volna, vagy ha a fogorvosnak köszönte volna fogait. És ime, itt ál a férj, életveszélyben, a miért neje úgy cselekedett, mint a hogy ily esetben minden nő cselekedett volna, mint a hogy az önök nejei, esküdtszéki urak, cselekednének önök irányában!

Ily fényes szónoklat után, — bár volna terem, hogy többet közölhetnék belőle, — a következő s utolsó beszéd a bünpöri tárgyalás alatt, vagyis a bíró kereseti szónoklata az esküdtszék előtt, valóban igen fájdalmas olvasmány volt.

Ő méltósága mindenekelőtt arra figyelmezteté az esküdtszék, hogy nem várhatnak közvetlen bizonyítékot a megmérgezésről. Ily bizonyítékok vajmi ritkán léteznek mérgezési esetekben. Be kell érniök a legjobb alkalmi bizonyítékkal. Mindez nagyon igaz, azt mondtam. Azonban, miután azt mondta volt az esküdtszéknek, hogy be kell érniök az alkalmi bizonyítékkal, saját szavait eskümmegcáfola, mert arra figyelmezteté az esküdtszék, hogy annak ne higgyen tulkönyven!

„Saját belátásuk és lelkiismeretük szerinti elegendő bizonyítékkal, mely nemcsak gyanítások szerint állítja eléjök a tényt, de ellentállhatatlan és igazságos meggyőződésre viszi önöket.“ — De ki ítéheti meg, mi itt az igazságos meggyőződés? S az alkalmi bizonyíték mi volna egyéb, ha nem gyanítás?

E vázlat után nem kell tovább fejtegetnem a végeljárást. Az esküdtszék, nem tudva mitévő legyen, compromissban keresett menedéket. Egy óránál tovább értekeztek és vitatkoztak saját magán termükben. Egy nőkből álló esküdtszék két perc alatt eldöntötte volna a kérdést! — Aztán visszatértek a nagy terembe s a következő szavakkal adták elő körülírt skót ítéletüket:

„Be nem bizonyítható!“

Némi taps hallatszott imitt-amott, de az is azonnal megszüntetett. Vádlott szabadon bocsátott! Lassan vonult vissza, mint mély keserve merült ember! fejét mellére horgaszta, — nem nézve senkire, nem válaszolva, ha barátai megszólították. — Szegény! tudta, érezte mily bélyeget nyomott rá a skót ítélet! „Nem mondjuk, hogy ártatlan azon bünben, melylyel vádoltatott, csak azt mondjuk, hogy tényálladék hiányában el nem ítéletjük!“

E tehetetlen és sántikáló módon fejtegett be akkoriban a bünpöri tárgyalás. S abban

Apodott volna meg mindörökre, ha én nem vagyok!

XXI. FEJEZET.

Már látom utamat.

A reggeli szürkület kétes világánál tettem be a könyvet. Elolvastam tehát a bűnpört, mely férjem első nejeinek megmérgezését tárgyalja.

Nem éreztem semmi fáradságot. A hosszú olvasással töltött éji órák után nem vágytam sem lefekvésre, sem alvásra. Sajátságos volt, de mégis igaz. Ugy éreztem, mintha aludtam volna, s épen most ébrednék fel egy újjászulett nő, új lélekkel, új szellemmel.

Most végre megértettem, mért hagyott el Eustace. Oly érzékeny, gyöngéd férfiúnak martyromság lett volna, ha ismét találkozni kénytelen nejeivel, miután elolvasta mindazt, mit az egész világ előtt kinyilatkoztattak felőle. Ép úgy éreztem azt mint a hogy ő érezte volna. Együttal azonban úgy vélekedtem, hogy rám bízhatta volna a martyromságáért való megvizsgálását, és visszajöhetett volna hozzám. Tán végre mégis az lesz a vége, hogy vissza jön. Addig is várva őt, teljes szívemből megbocsátottam neki és mélyen sajnáltam szegényt.

Csak egy csekélység hagyott kellemetlen nyomot lelkemben, s minden bölcsességem dacára nem bírtam kiszabadulni e benyomás alól. Titokban még mindig szerettem-e Eustace Beautynét? vagy eloltottam-e benne a szenvedélyt? A szépségek mily neméhez tartozott Beaulyné? Valamely tekintetben hasonlítottunk-e egymásra?

Ablakom keletre nyílt. Felvontam az ablak redőt és a egyszerű napkeltét bámultam, a mint a fellegetlen tiszta égboltot megaranyozta. A kísértés ellentáthatatlan volt. Ki kellett mennem a friss reggeli légre. Kalapot tettem, felvettem shawloamat és a bűnpöri tárgyalás történetét hónap alá vettem. Könnyen felnyitottam a kertre nyíló ajtót, s perc alatt künn voltam Benjamin csinos kis kertjében.

Az ünnepélyes csend és zamatos lég által felfrissítve és erősödve, elég bátorságot éreztem magamban, hogy egy komoly kérdéssel szembeálljak, melynek megoldása elodázhatatlan szükségé vált. Jövöm kérdését értem.

Elolvastam a bűnpört. Megfogadtam, hogy életemet egy szent czélnak szentelem, férjem ártatlansága felderítésének. Védtelen, magányos nő létemre saját magamnak lekötöttem magamat a legszentebb esküvel, hogy szerencsésen keresztül viszem ezen kétségbeesett elhatározást. De mikép fogjak hozzá?

Helyzetemben mindenesetre a legvakmerőbb ut volt egyszersmind a legbölcsőbb is. Az említett bűnpöri szerepre hivatkozva, mit a tanuk egyike az esküdtszék előtt játszott, okom volt hinni, hogy tanácsadásra legalkalmasabb egyén mindenesetre — Miserrimus Dexter. Azonban meglehet, hogy nem fog várakozásomnak megfelelni; meglehet, hogy egyenesen megtagadja segítségét; vagy pedig, mint Starkweather nagybátyám, ő is azt fogja hinni, hogy józanságom elhagyott. Mindez lehetséges volt. mindazonáltal megmaradtam első határozatom mellett, hogy megkísérlem a dolgot.

Ha még az élők között van, mindenesetre a nyomorék, sajátos nevű ember lesz az első, kit ügyemmel felkeresek.

Feltéve, hogy fogad, rokonszenvez velem, megérti céloamat? — mit fog mondani? — A betegápolóné tanuvallomásai alkalmával azt mondta róla, hogy igen röviden, csaknem durván szokott beszélni. Valószínűleg azt fogja kérdeni: „Mit szándékszik tenni? Mikép segíthetek önnek teendőiben?”

Készen voltam e válaszaimmal, ha e két egyszerű kérdéssel hozzám fordul? Igen? — Ha bemezem vallani élő lénynek, mit forrt titokban agyamban azon időben. Igen! — Ha bevallom idegennek, mily gyanút ébresztett bennem a bűnpör olvasása; oly gyanút, mit még e lapokban sem mertem elárulni!

Most azonban végre említést kell tennem róla. Gyanum oly eredményekre vezetett, melyek történetem és életem részleteivé váltak.

Engedjék tehát, hogy bevallhassam, mikép a bűnpöri tárgyalás történetét oly véleményemmel tettem le, mely egy fontos pontban egészen megegyezett saját és férjem ellenségének véleményével — t. i. az államügyészével!

(Folyt. köv.)

Kenyér üzletemet
Hunyady-utca 22-ik szám alól
áthelyeztem
Hunyadi-utca 11. sz. alá.
A Hunnia sütőde.

Donoqán és Somossy
Debreczen,
Kistemplombazár.

Meglepő szép
tavaszi ujdonságok
érkeztek

női divatkelmékben, Voile de laine,
selyem szövetek, ruha vásznakban.

Óriási választék napernyőkben

Bikszád-fürdő

(Szatmár-megye.)

Megnyitás május hó 15-ikén.

Meleg ásványvíz fürdők, szén-savas fürdők, hideg gyógyvíz-intézet, inhalció. Hol kényelmesen berendezett szoba, vízvezeték, acetilen világítás. Vasuti állomás, posta és távirat helyben. Prospektust és mindennemű felvilágosítást kívánatra készséggel küld

a Fürdőigazgatóság.

Honi ipar! Honi ipar!

Kizárólag saját gyártmány!
Legolcsóbb bevásárlási forrás sodronyfonat, kerítés, vas- és rézbutor és sodronyágybetét beszerzésére.

HICKER GY. vas- és rézbutorgyára
Budapest, VII., Holló-u. 3. (Dob-utca mellett.)
Árjegyzék ingyen!

Rézágak . . . 35.—frttól.
Gyermekágyak 11.—frttól.
Vaskeretű ágybetét . . . 5.50 frt.
Fakeretű ágybetét . . . 3.50 frt.
Összecsukható vaságy . . . 5.—frt.
Rézkaris . . . 2.50 frt.
Tábori ágy sodronnyal . . . 8.—frt.
Ezen erős szerkezetű tömör vaságy rézdiszszel, acél sodronnybetéttel 15 frt.

Telefon — 2626.

Eladó szálló.

A Tócs-kert I. járason **1 hold,**
373 négyszögöl jókarban levő szálló,
körül lugassal, kedvező feltételek mellett eladó.

Betáblázott kölcsön van rajta
5000 korona, a legelőnyösebb fizetési feltételekkel.

Értekezhetni a tulajdonossal **Miklós-utca 41. sz. alatt.**

CSÁSZÁRFÜRDŐ
BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használtak az összes reumatikus- és idegántalmaknál. **Uszodák, hőlég-, szénsavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó- és belélegzési-kúra.** Prospektust ingyen és bérmentve küld

2864

az IGAZGATÓSÁG.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdőségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézvérdőséget. Az eldurvult, kirepedezett ésszélkifujta arcot vagy kezet, a legrövidebb idő alatt fehérré és puhává tesz! Pouder alá is igen ajánlható!

Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s forrártára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz
Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt,
1938 a városházzal szemben.

Fleith

nagy cirkusza

Debreczenben

a széna vásártéren.

Ma kedden május hó 11-én

bemutató előadás,

melyre Debreczen szab. kir. rendezett tanácsu város és vidéke nagyérdemű közönségét tisztelettel meghívom.

Társulatom kizárólag elsőrangú külföldi művészekből, művésznőkből, a világ legjobb bolondos augusztjából és a kottinensen létező legszebb és legjobban időmitott lovakból van szervezve.

Saját elsőrendű zenekara.

Buffet a cirkuszban.

Helyárak: Számozott elsőrendű plusz szőlle szék első sorban K 3.—; második sorban K 2.—; Elsőrendű ülőhely K 1.60; Másodrendű ülőhely K 1.20; Harmadik hely 80 fill. Karzati állóhely 50 fill. Továbbá 10 éven aluli gyermekek és katonák őrmestertől lefelé a szőlle székek kivételével következő árakat fizetik: I. r. hely K 1.20. II-dik hely 90 fill. III-dik hely 60 fill. Karzati állóhely 30 fillér.

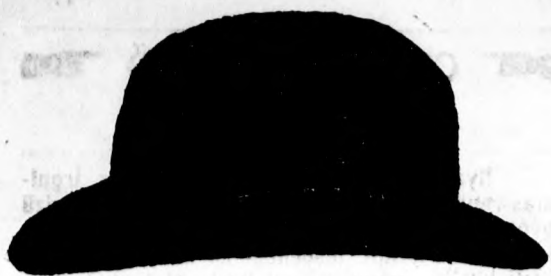
Jegyek előre válthatók egész napon át **Schvartz D.** tájékpipa kereskedőnél.

Az előadás befejezése a helyi vasut külön mozdonyvonatot indít, melylyel a t. közönség a Hatvan- és Piacz-utcákön át a pályaudvarig szállítatik.

Minél számosabb látogatásért esedezik

az Igazgatóság.

2788

KALAP-

különlegességek.

Valódi Borsalino és amerikai gyártmány.

Lengyel Samu

uri divat üzletében.

Kemény és puha kalapok 4 koronától feljebb.

2725

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény	7 korona.
3.10 m. hosszú	1 szelvény	10 korona.
teljes férfiruhához	1 szelvény	12 korona.
(kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény	15 korona.
elegendő csak	1 szelvény	17 korona.
	1 szelvény	18 korona.
	1 szelvény	20 korona.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 K.-ért, szintugy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamagant stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, amelyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahű, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebbrendelésnél is, teljesen friss áruban.

590—1909. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 440/3. 1909. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Az Újság részvénytársaság részére 260 kor. tőke, ennek 1907. évi december hó 15. napjától számítandó 5% kamatai, és az eddig összesen 57 kor. 66 fill. perkölttség erejéig 1909. évi április hó 7-én bíróság felülfoglalt és 1400 koronára becsült butorok, és egyéb ingóságok 1909. évi május hó 14-én d. e. 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Deák Ferencz-u. 6. sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debrecen, 1909. évi április hó 23-án.

Bódogh Zs., birói kiküldött.

Dr. Lippe Zsigmond

ügyvédi irodáját

Piacz-utca 30. sz. alatt

(Ungváry-ház. Dréherrel szemben.)

megnyitotta.

Eladó házhelyek!

A vasuti gépjavitó műhely közelében a vámospércsi országut mentén fekvő ugynevezett Nyilas-telepen

házhelyek

valamint felépített munkás lakások kedvező részletfizetésre örök áron kaphatók.

Értekezhetni lehet Dr. Márton Kálmán ügyvédnél Piacz-u. 44. szám. Ujfalussy-ház.

az Eötvös-utca 25. sz., Pacsirta-utca 48. sz., Mester-utca 39. sz., Apaffy-u. 147. sz. és a Varga-kert I. j. 25/b. sz. házak!

Tisztelettel:

Nagy Lajos Hirdetési Nagyvállalata

Csapó-utca 13. szám.

Aratógépeket,

kévekött, marokrakó és fűkaszállókat a legteljesebb felelősség és kedvező fizetési feltételek mellett szállit olcsóbban, mint bárhol

BAGI ISTVÁN

gazdasági gépműhelye és gépraktára

mint szakértő iparos, díjmentesen felszereli és munkába állítja. Ajánlja továbbá saját talmányu szántóvető tengeri-gépeit csekély 25 koronáért darabonként és általában a legolcsóbb bevásárlási forrás gazdasági gépekben.

Tisztelettel: **Bagi István.**
Kaba.

2266

Tessék ajánlatot kérni.

Eladó birtok.

Egy 25 holdas fancsikai (kaszáló fekete homok talaju)

eladó.

Értekezhetni lehet: **Dr. MÁRTON KÁLMÁN** ügyvédnél, Piac-utca 44. sz. a.

„FÉLIX” GYÓGYFÜRDŐ.

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, víz hőfoka 50° Celzius. Gyógyjavallat fürdőalakjában, csúz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészkek gyuladások, méh-hurut, medencebeli sejtiszóvetlob és izzadmányoknál; lúvó gyógymód alakjában, idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehójjag betegségeinél, sárgaság és epeköveknél meglepő gyógyhatás. Tükör kád, mór szénsav és iszap-fürdők.

1908. évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakoszoba, kitünő vendéglők, jutányos étlaparak, állandó elsőrendű cigány-zene, vasárnaponként katona-zene, tennis-pálya, gondozott sétautan, 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta.

Curtaxe és zenedij nincs.

Prospektust küld

Pósta, távirtda, interurbán-telefon.

az Igazgatóság.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

Legfelsőbb elhatározása folytán.

A polgári jótékonycélokra szánt

XXXIX-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban törvényesen engedélyezett egyetlen pénzsorsjáték 18.399 nyereményt tartalmaz készpénzben 513,600 korona összegben.

A főnyeremény: 200,000 korona.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezekedik. A huzás visszavonhatlanul 1909. június 17-én fog megtartatni.

EGY SORSJEGYNEK ÁRA: 4 KORONA.

A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker., Vordere Zollamststrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, pósta-, távirtda- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktérvek sorsjegyevevők részére ingyen adatnak ki. — A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztály.)

Nyomatott a „Debreczen” könyvnyomdájában, Kandia-utca 15. szám. Telefon 674. szám.